

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: L9ID2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT/2023
Handledare: Pär Rylander

Examinator: Andreas Fröberg
Kod: VT23-2940-006-L9ID2G

Nyckelord: Grundskoleelever, Idrott och hälsa, Lärare, Litteraturstudie, Tävlingsmoment.

Sammanfattning

Tävlingsmomentet i undervisningen i idrott och hälsa är ett kontroversiellt debatterat ämne med rådande diskrepans lärare emellan. Trots sin avsaknad i styrdokumentet är tävlingsmoment ett framträdande fenomen som genomsyrar stora delar av undervisningen. Frågan är hur eleverna och lärarna upplever tävlingsmomentet och dess fördelaktiga och ofördelaktiga effekter. Syftet med den här forskningsöversikten var därför att sammanställa elevers och lärares upplevelser av tävlingsmomentet inom idrott och hälsa. Metoden som användes var en systematisk sammanställning av tidigare vetenskaplig forskning där åtta refereegranskade artiklar utgör resultatet. Resultaten har framställts i två större teman, ett elevperspektiv och ett lärarperspektiv, där både för- och nackdelar med tävlingsmoment i undervisningen i idrott och hälsa framkommer. Tävlingsmoment kan ha gynnsamma konsekvenser för vissa elevgrupper där utmaning och samarbete lyfts fram som nycklar för deras positiva upplevelser. Samtidigt förekommer det ogynnsamma konsekvenser för andra elevgrupper där tävlingsmoment kan medföra negativa attityder, kränkningar och ojämlikheter vilket motsätter sig såväl skolans värdegrund som läroplan. Tävlingsmoment i undervisningen i idrott och hälsa bör därför omsättas i praktiken med försiktighet samt att utbildning i både respekt och "fair-play" bör genomföras. Tävlingsmoment kräver likaså utförlig och genomtänkt planering av läraren för att genomföras på ett effektivt sätt. Modifiering av aktiviteter utefter elevernas behov lyfts således fram av lärarna som ett sätt att hantera fenomenet. Framtida forskning bör fokusera på en svensk eller i synnerhet nordisk kontext kopplat till lärares och elevers upplevelser av tävlingsmoment. Detta för att optimera överförbarheten till svenska förhållanden och den svenska skolan där skolsystemet i sig är unikt.

Förord

Denna forskningsöversikt gav oss ett gynnsamt tillfälle att få insikt i ett ämne som intresserar oss båda och samtidigt tillhandahålla kunskap av nytta för yrkesprofessionen. Vi båda var medvetna om tävlingsmomentets omfattande förekomst i undervisningen sen tidigare, främst utifrån egna erfarenheter såväl praktik som den egna skolgången. Men till vilken nytta? En nyfikenhet kring elevers och lärares upplevelser av tävlingsmomentet i ämnet idrott och hälsa la grunden för denna forskningsöversikt. Efter genomförande har studien dessutom givit oss rikligt med ny och användbar kunskap som vi tar med oss inför vår framtida yrkesroll som verksamma lärare i idrott och hälsa.

Till sist vill vi givetvis rikta ett tack till vår handledare Pär Rylander som stöttat och väglett oss genom detta arbete.

Arbetsuppgift	Procent utfört av Elin/Anton
Planering av studien	50/50
Litteratursökning	50/50
Datainsamling	50/50
Analys	50/50
Skrivande	50/50
Layout	50/50

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Syfte.....	5
1.1.1 Frågeställningar	5
2 Bakgrund	6
2.1 Teoretisk referensram.....	6
2.2 loH och tävlingens historiska utveckling	7
2.3 Tävlingsmoment i loH	9
2.4 Skolans värdegrund och tävling	10
2.5 Tidigare forskning	10
3 Metod	13
3.1 Datainsamling.....	13
3.1.1 Booleska sökoperatörer	14
3.1.2 Inklusionskriterier och exklusionskriterier	15
3.2 Databearbetning	15
3.2.1 Etiska aspekter	16
4 Resultat	17
4.1 Lärarperspektiv	17
4.1.1 Modifiering av tävlingsmoment	17
4.1.2 Lärarnas upplevda effekter av tävlingsmoment	18
4.1.3 Sammanfattning lärarperspektivet	20
4.2 Elevperspektiv.....	20
4.2.1 En tävlingsinriktad atmosfär och dess sociala betydelse	20
4.2.2 Värdet av säkerhet och struktur kopplat till tävlingsmomentet	21
4.2.3 Sammanfattning elevperspektivet	22
5 Diskussion	23
5.1 Metoddiskussion	23
5.2 Resultatdiskussion.....	26
6 Slutsatser och implikationer	29
6.1 Slutsats.....	29
6.2 Vidare forskning.....	29
6.3 Praktisk tillämpning relaterat till profession/problemområde	30
7 Referenslista	31
8 Bilagor	35

1 Inledning

Tävlingsmoment är inte ett nytt fenomen, det har förekommit historiskt inom både undervisningen i idrott och hälsa (IoH) och föreningsidrotten. Under senare år har dock tävlingsmomentet givits ett allt större utrymme i undervisningen (Wiker, 2017). Inom IoH är tävlingsmomentet ett omdebatterat ämne. Skolinspektionen (2018) skriver att tävlingsmoment inom IoH kan bidra med olikvärdiga förutsättningar då fokuset oftast hamnar på att vinna eller förlora. Tävlingsaktiviteterna kan för eleverna likaså generera konflikter, onödig stress, och inge en känsla av att misslyckas (Smitt, 2018; Skytte, 2022). Smitt (2018) belyser även könsskillnader i samband med tävlingsmoment samt att lärare prioriterar elever med högre färdighetsnivå. Dock menar Skytte (2022) på att tävlingsmoment i undervisningen kan motivera och sporra vissa elever samt vara bra förberedelser för eleverna inför vuxenlivet. Forskningen visar på att de positiva konsekvenserna främst påverkar de eleverna som anses som ”vinnarna” medan de negativa konsekvenserna drabbar de eleverna som anses som ”förlorarna” (Drewe, 1998). Om eleverna ständigt upplever förluster kommer detta till slut att skada elevernas självförtroende och senare även motivation (Brown & Grineski, 1992). Tävlingsmoment i lekar och spel riskerar likväl att exkludera vissa elever, vilket är en medvetenhet lärare bör bära med sig i sin yrkesprofession (Wiker, 2017).

Så varför förekommer tävlingsmoment inom IoH och stämmer lärarnas bild av tävlingsmoment inom IoH överens med elevernas upplevelser? Med hjälp av forskningsöversikten kan vi synliggöra och lyfta problematik men likaså lyfta fördelaktiga aspekter gällande tävlingsmoment i skolan. Därför vill vi undersöka hur tävlingsmoment upplevs av elever och lärare för att få en gynnsammare överblick kring hur det ser ut i skolorna. Tanken är att studien ska ge resultat som kan inkluderas i blivande IoH lärares yrkesliv och lärarrepertoar samt användas av andra yrkesverksamma lärare i IoH. Denna studie kommer bidra med sammanställd forskning om lärares och grundskoleelevers upplevelser kring tävlingsmoment i IoH.

1.1 Syfte

Syftet med forskningsöversikten är att bidra med kunskap om lärares och grundskoleelevers upplevelser av tävlingsmoment i ämnet IoH.

1.1.1 Frågeställningar

- Hur hanterar och upplever lärare tävlingsmoment inom IoH?
- Hur upplever grundskoleelever tävlingsmoment inom IoH?

2 Bakgrund

Bakgrunden inleds med en **teoretisk referensram** där en diskussion förs kring hur begreppet *tävling* har och kan definieras. Sedan sker en överblick gällande **IoH och tävlingens historiska utveckling** för att ge perspektiv och sätta problemområdet i ett sammanhang. Avsnittet belyser också den historiska utvecklingen av tävlingsmomentet i ämnet IoH samt i vilken omfattning det har färgat undervisningen genom åren. Under rubriken **tävlingsmoment i IoH** diskuteras tävlingsmomentets omfattning i dagens undervisning i IoH samt hur såväl Skolverket som skolans styrdokument ställer sig till tävling/tävlingsmoment i IoH-undervisningen. Likaså presenteras Skolinspektionens kvalitetsgranskning under detta avsnitt och varför inslaget av tävlingsmoment i skolan ser ut så som det gör. Detta följs av rubriken **skolans värdegrund och tävling** som tar upp och diskuterar kopplingen mellan läroplanens ändamål och hur tävlingsinslag i IoH-undervisningen förhåller sig till skolans värdegrundsuppdrag. Slutligen sker en genomgång av **tidigare forskning** inom området. Under detta avsnitt behandlas vad som finns skrivet om ämnet tidigare, vilken kunskap som redan finns inom ämnet och vilka kunskapsluckor vi har identifierat gällande det valda området.

2.1 Teoretisk referensram

Enligt Svenska Akademiens ordbok (2010) betyder ordet *tävla* att “mäta sin förmåga (med andra) för att fast-ställa vem som är bäst och vem som är näst bäst etc.” (SAOB, 2010, *tävla*). *Tävling* innefattar en prestation som är mätbar och kan jämföras eller rangordnas efter antingen en annan grupp eller individs resultat samt bedömas mot kända kriterium där utfallet av prestationerna inte är förutbestämda (Engström m.fl., 2018; Patriksson, 1982). Patriksson (1982) framför att “jämförelse och rangordning görs på basis av i förväg kända och över tid någorlunda stabila regler för aktiviteten under så lika villkor som möjligt” (s. 26). Tävlingen behöver även utföras under övervakning av minst en oberoende funktionär som känner till reglerna i tävlingen (Patriksson, 1982).

Målet med prestationen är att vinna eller vilja slå rekord, alltså uppnå det bästa möjliga resultatet (Drewe, 1998; Engström m.fl., 2018; Patriksson, 1982). Tävlingen ska genomföras på ett korrekt sätt genom att vara rättvis och “fair play” ska förekomma (Patriksson, 1982). Om detta saknas skapas endast rå konkurrens där alla medel är tillåtna och detta har enligt Patriksson (1982) till väldigt låg grad med tävling att göra. Bernstein och Lysniak (2020) tillägger att till följd av tävlingsaktiviteter skapas antingen vinnare eller förlorare samt att tävlingsaktiviteter antingen spelas i lag eller individuellt. Det pågår dock en debatt om det anses som tävling när en person tävlar mot sig själv och/eller tidigare satta rekord. Vissa anser att tävling alltid måste innefatta någon annan eller andra individer (Drewe, 1998; Patriksson, 1982). Patriksson (1982) hävdar att denna syn på tävling blir allt för snäv. Denna syn på tävling skulle innebära att när en höjdhoppare innehar rekordet och sedan hoppar högre än hen tidigare gjort så anses inte detta längre som tävling. Samtidigt medför ett allt för vidgat perspektiv på tävling också problem, då all individuell strävan mot mål skulle klassas som tävling (Patriksson, 1982).

En teori som lyfts i samband med tävling och motivation är Achievement Goal Theory (AGT). Syftet med en prestation är att visa kompetens eller att inte visa inkompetens. Hur individer ser på sin förmåga är likaså en viktig aspekt i AGT. Inom teorin betonas två centrala perspektiv, (1) egocentrerat perspektiv och (2) uppgiftcentrerat perspektiv (Ennis, 2016). I ett egocentrerat perspektiv mäts framgång i relation till andra i form av exempelvis tävling och genom att visa sig överlägsen. Om individen ser sig ha låg förmåga inom aktiviteten är sannolikheten stor att eleven inte medverkar på grund av att individen vill visa sig bättre än andra. Medan i ett uppgiftcentrerat perspektiv mäts framgång genom att förbättra den egna förmågan och lösa problem. Om individen har låg förmåga i detta fall kan denne visa prov på envishet. Dessa två perspektiv kan verka samtidigt hos samma individ (Ennis, 2016). Om eleverna inte ges tillräckligt med tid att öva i olika moment gynnas främst de elever som är egocentrerade, det vill säga som redan har färdigheter inom aktiviteten. Elever som däremot är uppgiftcentrerade behöver känna att de utvecklas inom aktiviteten för att få motivation (Ennis, 2016).

2.2 loH och tävlingens historiska utveckling

Under 1800-talet initierades idrotten i skolundervisningen tack vare Per Henrik Ling, grundare av den första gymnastikutbildningen med utgångspunkt i en tradition av fysisk fostran. Per Henrik Ling utvecklade den svenska Linggymnastiken i syfte att utbilda kropp och själ genom diverse kroppsövningar. Linggymnastiken som bedrevs i skolorna kom att dominera undervisningen över lång tid. De främsta anledningarna till att gymnastiken infördes i svensk skola grundar sig i politiska, militära, hälsomässiga och rekreationella skäl (Annerstedt, 2005). Vikten av den militära kopplingen och ungdomens förkastliga hälsotillstånd ligger till grund för ett påskyndat införande av obligatorisk skolgymnastik i Sverige, något som onekligen bidrog till att prägla undervisningens innehåll (Annerstedt, 1990). Tanken med gymnastiken var att inspirera elever till att vilja leva ett aktivt och hälsosamt liv genom fysisk aktivitet samt ge eleverna den kunskap som krävs för att leva ett fysiskt aktivt och hälsosamt liv. Ling menade också att det fanns en stark koppling mellan rörelse och vetenskap, där forskning konstaterade att effekter av fysisk aktivitet leder till ökad koncentration, inlärning och välbefinnande (Annerstedt, 2005).

Viktor Balck går generellt under namnet som den ”svenska idrottsrörelsens fader” efter att ha introducerat idrottsrörelsen i Sverige, hämtad från vad som i allmänhet benämns idrottsrörelsens hemland England (Patriksson, 1982). Balck tillskrivs därför stor betydelse gällande sina organisatoriska och propagandistiska insatser för idrottens etablering och spridning som folkrörelse i det svenska samhället (Lindroth, 1974). Balck hade sin idrottsliga bakgrund inom den militära gymnastiken och när idrottsrörelsen växte fram i slutet av 1800-talet och in på början av 1900-talet uttryckte Balck att tävlan är livet och påstod att ”idrott utan tävlingar är död”. Han menade att tävlan är grunden till progressivitet och framväxt inom samtliga områden och såg livet som en tävlan under kampen för tillvaron (Patriksson, 1982). Alla delade dock inte Balcks passionerade syn vilket skapade oro kring den okontrollerade framväxten av föreningsidrottens tävlingslogik och dess inflytande roll i landet (Lindroth, 1974).

Traditionellt sett tog Linggymnastiken ett starkt avstånd från tävling, men på grund av idrottsrörelsens etablering i Sverige influerades också särskilt en större del av undervisningen (Annerstedt, 1990). Den traditionella Linggymnastiken kritiserades och trängdes mer och mer undan av diverse idrotter och spel med inslag av tävlingsmoment (Annerstedt, 1990; Annerstedt, 2005). Det var främst efter andra världskriget som detta på riktigt började ersätta den tidigare traditionella Linggymnastikens innehåll (Annerstedt, 1990). Förändringen ifrågasattes utifrån såväl positiva som negativa synpunkter och har sedan länge omdiskuterats. Mer kritik växte fram, omkring 1970, där debatten mot den så kallade tävlingsidrotten tog fart på riktigt. Det diskuterades bland annat att begränsa eller till och med förbjuda unga från att tävla med anledning av riskerna att vara skadligt eller socialt problematiskt (Hjelm, 2011). När sedan 1980 års läroplan (Lgr80) infördes, ändrades ämnesbenämningen från ”gymnastik” till ”idrott” (Annerstedt, 1990). Detta bestod inte enbart av ett begreppsbyte utan även av innehållsmässiga förändringar där en kraftig reducering av gymnastikens utbredning i undervisningen tog fart. Gymnastikens utrymme ersattes av ett ännu större inslag av idrottsliga aktiviteter, framför allt bollspel med tävlingsmoment involverat. Därtill har numera flertalet idrottshallar dessutom begränsat sitt utbud av gymnastiska redskap för att inte ge plats åt mer utrymmeskrävande bollspel. Detta ligger till grund för idrottsrörelsens nyttjande efter skoltid där samhället i större utsträckning kräver tillgång till gymnastiksalarna (Annerstedt, 1990).

Trots denna omfattande förändring ämnet IoH har genomgått över tid är dess allmänna syfte än idag detsamma, detta i enlighet med den grundtanke som Per Henrik Ling en gång i tiden myntade när han initierade den första gymnastikutbildningen. Nämligen att inspirera elever till att sträva efter ett aktivt, hälsosamt liv genom fysisk aktivitet och samtidigt ge eleverna den kunskap som krävs för att leva ett fysiskt aktivt och hälsosamt liv (Annerstedt, 2005). Kursplanen i IoH påvisar att ämnet ska vara hälsofrämjande vilket i vår samtid är något grundläggande för människans välbefinnande. Samtidigt har elevers positiva upplevelser av idrott stor inverkan på deras livslånga tillvaro att vara fysiskt aktiva (Wiker, 2017; Skolverket, 2022). Skolan har i synnerhet det övergripande ansvaret gällande ämnets hälsofrämjande arbete men IoH har en framträdande position, där läraren i IoH har en ledande funktion att bygga goda vanor tillsammans med eleverna (Wiker, 2017). Dessutom ses rörelse och hälsofrämjande levnadsvanor som en nyckel för människor att tillägna sig verktyg för att i sin tur kunna påverka och ta ansvar gällande sitt välmående (Skolverket, 2022). Dagens IoH-undervisning präglas av dessa styrdokument som är till för lärare att följa, men eftersom tävling inte nämns i vare sig läroplan eller ämnets kursplan ger det upphov till lärares egna tolkningar av fenomenets implementering i undervisningen, både på gott och ont (Singleton, 2006).

Tävlingsmoment har under senare år givits ett allt större utrymme i undervisningen (Wiker, 2017). Larsson (2016) uttrycker att tävlingsmoment inom barnidrott bör användas med försiktighet och att vinna-förlora-situationer bör avdramatiseras. Samtidigt som Larsson (2016) anser att det dock kan vara gynnsamt att lära barnen handskas med vinster och förluster, eftersom det i sin tur genererar lärdomar för livet. Dessa åsiktsskiljaktigheter präglar en pågående debatt inom idrottsrörelsen och skolans värld, samtidigt som tävlingsmomentets plats i ämnet IoH är fortsatt kontroversiellt.

2.3 Tävlingsmoment i IoH

En viss strävan har länge funnits att skolan ska distansera sig från Riksidrottsförbundet, det vill säga tävlingsidrotten och föreningsidrotten samt dess optimistiska syn på tävlingsmoment (Hjelm, 2012). Samtidigt kan föreningsidrott eller organiserad träning och tävling i många anseenden förknippas med skolans IoH. Trots att skolan vill skilja på föreningsidrott och ämnet IoH har IoH-undervisningen många inslag av aktiviteter som onekligen stärker dess likheter. Att inkludera tävlingsmoment i undervisningen förstärker således kopplingen och samtidigt ökar risken för IoH-lektioner att gradvis övergå till en förenklad form av föreningsidrott (Wiker, 2017).

Generellt sett är tävlingsmoment i skolämnet IoH uppskattat av eleverna (Patriksson, 1990; Redelius, 2004). Tävlingsmoment bedrivs dock ofta som någonting självklart där eleverna bygger upp egna förväntningar på ämnet IoH, främst genom tidigare erfarenheter och upplevelser från bland annat föreningslivets associationer till tävlingsmoment. Därför är troligen elever som är aktiva inom föreningsidrott mer positivt inställda till tävling än elever som inte är aktiva inom föreningsidrott (Jakobsson, 2015; Skolinspektionens Kvalitetsgranskning Rapport, 2012:5). Larsson (2016) lyfter däremot ett problem gällande den pedagogiska utmaningen att undervisningen ska bygga på alla elevers utveckling och lärande, inte enbart elever som är föreningsaktiva inom idrott.

Forskning, genomförda observationer och intervjuer indikerar på att tävlingsmoment är ett vanligt inslag i undervisningen, främst i former av stafetter, lekar och diverse lagbollspel (Skolinspektionen, 2018; Wiker, 2017). I enlighet med skolans styrdokument och specifikt kursplanen inom IoH är däremot tävling eller tävlingsmoment ingenting som framgår ska ingå i undervisningen trots att det är tämligen framträdande (Singleton, 2006). Det finns heller inga riktlinjer kring hur tävlingsmoment ska användas i undervisningssyfte för bästa möjliga effekt, men ska tävlingsmoment däremot fortsätta prägla undervisningen är riktlinjer troligtvis avgörande för samtliga elevers bästa (Lundin m.fl., 2021). Skolverkets observationer tyder på att tävlingsaktiviteternas primära fokus hamnar på att vinna och en tävlingsmentalitet speglar de flesta elevers inställning (Skolinspektionen, 2018). Skolinspektionens kvalitetsgranskning (2018) antyder också att sådan undervisning löper större risk att enbart fokusera på prestation och tävling, något som inte skulle gynna alla elever.

Att ogynnsamt organisera tävlingsmoment i undervisningen tenderar att ge elever olikvärdiga förutsättningar, främst genom att exponera elevers fysiska status som i sin tur missgynnar elevers utveckling av diverse rörelseförmågor (Skolinspektionen, 2018). Likaså problematiseras lagindelning i tävlingssammanhang inom ämnet IoH, främst kring fördelning av flickor och pojkar. I aktiviteter där tävlingsaspekten inte förekommer tycks inte sådana komplikationer uppstå. Det uttrycks vara själva kombinationen mellan aktiviteter och tävlingsmoment som genererar problematik (Skolinspektionen, 2018; Skolverket, 2010).

2.4 Skolans värdegrund och tävling

I läroplanen preciseras att skolan ska främja alla elevers utveckling och lärande (Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet, 2022). Att lärare därmed influerar undervisningen med tävlingsinslag utmanar i själva verket skolans värdegrundsuppdrag genom att inte främja alla elevers utveckling och lärande (Skolinspektionen, 2018). I Skolinspektionens kvalitetsgranskning (2018) framgår det dock att lärare uttrycker sig vara medvetna om risker och negativa effekter av tävlingsmoment i undervisningen samt påstår att de därmed använder tävlingsmoment med försiktighet.

Det framgår också i läroplanen att skolan ska motarbeta kränkningar och sträva efter att vara en trygg miljö för utveckling och lärande (Lgr22, 2022). Skolinspektionens kvalitetsgranskning (2018) visar trots det att störst risk för kränkande behandling i samband med undervisning förekommer främst vid aktiviteter med inslag av tävlingsmoment. Intervjuade elever menar att det under aktiviteter med tävlingsmoment, mer fysisk kamp och kroppskontakt uppstår en obehaglig stämning. En atmosfär som resulterar i försämrat språk med hårda ord, diverse kränkningar och en tuff jargong. I kombination med att elever uttryckt obehag i undervisningen kopplat till tävlingssammanhang förmedlar elever även en vilja att dra sig undan från aktiviteter samt andra elever, något som absolut problematiserar en likvärdig utbildning och hamnar i konflikt med skolans värdegrund (Skolinspektionen, 2018).

Oaktat detta ska skolan främja alla elevers deltagande och motverka att elever exkluderas (Lgr22, 2022). Att däremot tävlingsmoment i lekar och spel riskerar att exkludera elever är en medvetenhet lärare bör bära med sig i sin yrkesprofession. En annan reflektion lärare bör bära med sig är att de inte utbildar elever i tävlings- eller prestationsidrott utan för en livslång hälsosam livsstil, ett område som framför allt väcker tankar när det kommer till ett vidare behov av utveckling (Wiker, 2017).

2.5 Tidigare forskning

Tävlingsmoment är frekvent förekommande inom ämnet IoH där majoriteten av aktiviteterna präglas av tävling. Tävlingsinriktade aktiviteter bidrar med en ensidig bild av ämnet IoH där fokuset hamnar på att vinna eller förlora (Aggerholm m.fl., 2018; Barney m.fl., 2019; Bernstein & Lysniak, 2020; Brown & Grineski, 1992; Campbell, 1974).

Tävlingsmoment är ett omdebatterat ämne och både för- och nackdelar lyfts fram i tidigare forskning. De positiva konsekvenserna påverkar främst de som anses som vinnarna medan de negativa konsekvenserna drabbar de som anses som förlorarna (Drewe, 1998). Ett stort fokus på färdighetsnivåer (hur väl en person genomför en uppgift) inom tävlingsmoment i IoH lyfts fram i tidigare forskning. En lägre färdighetsnivå kan bidra med minskat självförtroende och exkludering hos eleverna samt en känsla av att vara chanslösa i förhållande till elever med högre färdighetsnivå. Detta i sin tur kan leda till en negativ upplevelse av IoH och en känsla av skam och apati (Aggerholm m.fl., 2018; Bernstein & Lysniak, 2020). Elever med högre färdighetsnivå belönas med högre självkänsla och högre betyg. När eleverna behärskar olika

tävlingsaktiviteter inom IoH skapas troligtvis en motivation hos eleverna till att fortsätta tävla. Samtidigt kan elever med hög färdighetsnivå uppleva tävlingsmoment i IoH som tråkiga med brist på spänning, främst på grund av andra elevers olika färdighetsnivåer (Aggerholm m.fl., 2018; Bernstein & Lysniak, 2020; Brown & Grineski, 1992). Tidigare forskning belyser att elever med samma färdighetsnivå bör mötas i olika tävlingsaktiviteter, detta med syftet att alla elever ska ha likvärdiga chanser att vinna samt för att frambringa ett så effektivt lärande som möjligt. Lärare i IoH har oftast högre färdighetsnivå vilket kan bidra till att tävlingsmoment skapas utifrån lärarens egna erfarenheter. Lärare bör därför vara medvetna om dessa färdighetsnivåer för att skapa ett tryggt lärandeklimat för eleverna samt för ett effektivt lärande (Bernstein & Lysniak, 2020; Drewe, 1998; Johnson, 2013).

De som förespråkar tävlingsmoment i IoH-undervisningen trycker främst på att tävlingsmoment inom IoH är bra förberedelse inför framtiden och för ett tävlingsinriktat samhälle. Tävlingsmoment bidrar med kunskap som eleverna har nytta av senare i livet samt är viktigt för en fortsatt aktiv framtid. En förståelse för sport och tävlingsmoment kan även bidra med social acceptans senare i livet samt en social gemenskap (Barney m.fl., 2019; Bernstein & Lysniak, 2020; Brown & Grineski, 1992; Drewe, 1998). Samarbete och en strävan efter ett gemensamt mål kan också utbilda eleverna i moral, respekt, ”fair-play” och laganda samt vara viktigt för elevernas karaktärsbyggande. Attribut som mod, disciplin och engagemang kan utvecklas hos eleverna genom tävlingsmoment (Aggerholm m.fl., 2018; Brown & Grineski, 1992; Drewe, 1998).

Kritiker till tävlingsmoment inom IoH menar på att vi inte lever i en tävlingsinriktad värld och därför kommer fokuset på tävling inte förbereda eleverna inför framtiden. Det som är fokus i det verkliga livet är samarbete (Brown & Grineski, 1992). Som Campbell (1974) skriver “[k]ids in our society may always engage in some competition, but it is not the teacher's job to promote it, for it has nothing to do with education.” (s. 145). Tävlingsmoment kan skapa oönskade attityder med en känsla av att ”det viktigast är att vinna”. Detta kan leda till att eleverna använder sig av fusk vilket senare kan resultera i skador, konflikter och ett begränsat lärande (Aggerholm m.fl., 2018; Barney m.fl., 2019; Brown & Grineski, 1992; Campbell, 1974; Drewe, 1998). Aggerholm m.fl. (2018) lyfter även att tävlingsmoment kan verka exkluderande, främst för flickor, samt att flickorna i större utsträckning blir jämförda med pojkarna i klassen. Om eleverna ständigt upplever förluster kommer detta till slut att skada elevernas självförtroende och senare även motivation (Brown & Grineski, 1992).

För att tävlingsmoment i IoH ska fungera behöver eleverna följa reglerna och samarbeta. Eleverna behöver arbeta tillsammans med andra för att utveckla olika färdigheter och växa. Undervisning i fair-play och respekt för eleverna behövs för att skapa meningsfulla lärotillfällen. Om det sker oenigheter bör tävlingen stoppas och en diskussion bör göras kring varför händelsen uppstod och hur situationen kan förhindras. Modifiering av regler i tävlingsmoment förespråkas också i tidigare forskning, främst med syftet att skapa liknande förutsättningar för eleverna (Aggerholm m.fl., 2018; Drewe, 1998).

Vissa forskare menar att tävlingsmoment har en plats i undervisningen i IoH medan andra forskare menar på motsatsen. De argument som lyfts fram är att tävlingsmoment kan ha positiva konsekvenser för vissa elevgrupper (t.ex. de med hög färdighetsnivå) och negativa för andra elevgrupper (t.ex. flickor) samt att det kan skapa oönskade beteenden och attityder hos elever (t.ex. fusk). Syftet med studien är att sammanställa hur de som faktiskt är involverade i IoH-undervisningen (d.v.s. lärare och elever) ser på tävling inom ämnet.

3 Metod

Denna genomförda litteraturstudie är en systematisk forskningsöversikt, vilket innefattar en systematisk sammanställning av tidigare vetenskaplig forskning (Kristensson, 2014). En systematisk forskningsöversikt medför ett arbete utfört i tydliga steg med strävan att eftersöka, kritiskt granska och sammanställa väsentlig litteratur. Detta för att styrka studiens kvalitet och resultatets reliabilitet (Kristensson, 2014).

Syftet med metodbeskrivningen är att tydligt och strukturerat beskriva studiens upplägg samt förse läsaren med information för att på egen hand bedöma forskningsöversiktens resultat, utifrån trovärdighet, generaliserbarhet och kvalitet. Likaså att stärka studiens replikerbarhet, det vill säga vikten av att kunna upprepa studien likartat (Patel & Davidson, 2019).

I metodavsnittet presenteras genomförd pilotstudie, detaljerad datainsamling i form av tillvägagångssätt, urvalskriterier samt bearbetning och analysering av insamlade data. Vidare motiveras studiens urval av granskade kvalitativa och kvantitativa artiklar utifrån en kvalitetsbedömning (enligt bilaga 4).

3.1 Datainsamling

Forskningsöversikten inleddes med att utföra en pilotsökning, något Axelsson (2012) belyser som fördelaktigt i studiens första skede. Tanken var främst att inhämta och vidga perspektiv på samt undersöka utbudet av befintlig vetenskaplig forskning inom problemområdet. För att inhämta önskvärd litteratur för arbetet erhålls främst detta genom att söka i bibliotek, dessa bibliotek har olika databaserade söksystem med katalogiserad litteratur som vi har använt oss av (Patel & Davidson, 2019). Initialt experimenterade vi med diverse tänkbart relevanta sökord såsom "tävlingsmoment", "idrott och hälsa", "upplevelse"/"inställning", "grundskola", "elever" och "lärare". Likaså användes fritextsökning som en ytterligare sökstrategi, vilket innebär en fri sökning som inte är bunden till diverse indexord (Kristensson, 2014). Pilotsökningen utfördes i flera olika databaser för att vidga sökträffarna och undersöka vilka databaser som gav störst utbud av relevant forskning. Vid databassök rekommenderas engelska sökord eftersom utbudet av svensk vetenskaplig forskning inte är tillräckligt omfattande. Därav användes engelska översättningar av sökorden utifrån vår framtagna nyckelordsöversikt (se tabell 1). Samtliga sökord har flera olika översättningar med anledning att bredda utbudet av sökträffar och få träff på artiklar med liknande nyckelordskombinationer. En del sökord användes dessutom tillsammans med trunkering för att omfatta diverse alternativa versioner.

Tabell 1. Nyckelordsöversikt.

Elever	Tävlingsmoment	Idrott och Hälsa	Grundskola	Lärare	Inställning/upplevelse
Student*	Competition	"Physical Education"	"Middle School"	Teachers	Perceptions
Pupils	"Competitive Activities"	"Sport and Health"	"Junior High School"	Educators	Attitude*
Adolescens	-	-	School	-	Beliefs
Child*	-	-	-	-	-

Nyckelordsöversikten hjälpte oss att etablera en övergripande helhetssyn på relevanta sökord. En helhetssyn som dessutom underlättade för den slutgiltiga huvudsökningen. Litteratursökningen har enbart gjorts i EBSCOhost där främst tre olika databaser har använts, Education Research Complete (Pedagogisk), ERIC (pedagogisk) samt SPORTDiscus (idrottsvetenskaplig). Varpå sökningarna genererade flera dubletter togs beslutet att förhålla oss till endast två databaser, ERIC och SPORTDiscus. Dessa databaser gav enligt oss särskilt relevanta träffar och överensstämde på bästa sätt med de resultat som eftersöktes.

För att sammanställa den slutgiltiga sökstrategin i denna forskningsöversikt användes PICOC-metoden (Population, Intervention, Comparison, Outcome, Context) utifrån vår primära problemställning (Barajas m.fl., 2017; Kristensson, 2014). Tanken var att finna artiklar som lyfter fram upplevelser av tävlingsmoment i undervisningen hos lärare och grundskoleelever. Följande sökord är framtagna enligt PICOC-metoden, (P) lärare och elever/tonåringar i grundskolan, (I) tävlingsmoment/tävlingsaktiviteter, (C) ansågs inte nödvändigt, (O) upplevelser samt (C) IoH.

Resultatet av PICOC-modellen resulterade i huvudsökningen "Physical Education" AND (Competition OR "Competitive Activities") AND ("Middle School" or Adolescents or Teachers). Avsiktligt användes ingen "outcome" (O) i huvudsökningen med syftet att bredda sökningen ytterligare. Huvudsökningen utfördes dels i databasen ERIC som genererade 161 träffar, dels i SPORTDiscus som genererade 226 träffar (se bilaga 1). Av de genererade sökträffarna från databasen ERIC (161) lästes 78 abstrakt och från databasen SPORTDiscus (226) lästes 115 abstrakt. Därpå gallrades antalet till nio relevanta artiklar från ERIC samt åtta relevanta artiklar från SPORTDiscus, totalt 18 utvalda artiklar. Av dessa 18 utvalda artiklar lästes samtliga fulltexter, därav gjordes en andra gallring och ett urval på sju artiklar som inkluderades i forskningsöversikten, tre artiklar från SPORTDiscus samt fyra artiklar från ERIC. Ytterligare en artikel (Garn & Cothran, 2006) inkluderades genom kedjesök i Bernstein m.fl. (2011), därav totalt åtta inkluderade artiklar.

3.1.1 Booleska sökoperatörer

I den slutgiltiga huvudsökningen har söktermerna kombinerats med de Booleska sökoperatörerna AND och OR, således för att öka sökningens sensitivitet. Sökoperanden OR

används för att bredda sökningen medan AND används för att kombinera utvalda sökord (Kristensson, 2014). Därmed bidrog sökoperatörerna med att generera fler aktuella sökträffar och bredda utbudet av vetenskapliga artiklar av relevans.

3.1.2 Inklusionskriterier och exklusionskriterier

Genom att utarbeta inklusions- och exklusionskriterier har urvalsprocessen av artiklar i denna forskningsöversikt begränsats. För att inkluderas ska artiklarna först och främst vara vetenskapligt granskade, med andra ord peer-reviewed, för att på så vis säkerställa att publicerad forskning håller en hög standardkvalitet. Andra inklusionskriterier innefattar att artiklarna behandlar tävlingsmoment i IoH samt främst fokuserar sina studier inom grundskolan. Artiklar som däremot exkluderas fokuserar främst enbart på föreningsidrotter eller endast behandlar specifika idrotter utanför skoltid relaterat till tävlingsmoment. Även artiklar som var skrivna på andra språk än engelska eller svenska exkluderades.

3.2 Databearbetning

Litteraturen har bearbetats och granskats i flera olika steg, initialt genom gallring av artiklar utifrån relevansbedömning såsom att läsa abstrakt samt mer utförlig genomläsning av fulltexter. I nästkommande steg behandlades de artiklar som bedömts relevanta för studiens resultatdel (Kristensson, 2014). Dessa artiklar genomgick en noggrann kritisk kvalitetsgranskning utifrån framtagen bedömningsmall (se bilaga 4). Urvalet av den vetenskapliga litteratur som inkluderas i forskningsöversikten kräver en noggrann kritisk granskning, detta för att utbudet av artiklar skiljer sig i kvalitet. Att kritiskt granska ska således resultera i att urvalet av artiklar bedöms nå tillräckligt godtagbara kvaliteter för att inkluderas i studien (Kristensson, 2014). På detta sätt bedömdes de inkluderade kvantitativa och kvalitativa studiernas validitet och reliabilitet. Två av artiklarna identifierades som longitudinella studier och bedömdes som särskilt relevanta för denna forskningsöversikt.¹ Vidare gjordes en systematisk sammanställning av respektive artikel i en artikelöversikt (se bilaga 3), främst för att få en överblick kring insamlade data. Kvalitetsgranskningen redovisas i artikelöversikten för respektive artikel i form av ett kvalitetsbetyg. Första siffran står för antal kvalitetsfrågor som besvarades med ett ja och andra siffran står för antalet frågor som totalt bedömdes kunna besvaras utifrån studiernas design. Kvalitetsgranskningen utfördes initialt på egen hand oberoende varandra för att sedan mötas och diskutera tillvägagångssätt, diverse intryck och funderingar tillsammans. Detta för att främst säkerställa tillförlitlig och verifierbar sammanställning samt något som Kristensson (2014) benämner som forskartrianglering.

Resultatet i forskningsöversikten ska presenteras integrerat, därför strukturerades resultatbearbetningen enligt en integrerad analys (Kristensson, 2014). Detta för att främst kondensera, reducera och fokusera vårt resultat på ett optimalt sätt. Braun och Clarke (2006) har utformat en tematisk analysmodell utifrån sex steg som erbjuder flexibel och pålitlig

¹ Longitudinella undersökningar/studier kan sägas innebära en koherent insamling av feedback från samma urval av försökspersoner som studeras minst två gånger med likartade frågor/variabler, ofta med enkäter eller intervjuer (Patel & Davidson, 2019).

analysering av data som samtidigt styrker tillförlitligheten. Denna tematiska analys är utgångspunkten i bearbetningen av det insamlade materialet och har inspirerat vårt tillvägagångssätt att analysera data. I det första steget initierade vi en bekantskap och genomläsning av de artiklar som ska utgöra vårt resultatunderlag, följt av relevanta anteckningar. Detta gjordes för att identifiera övergripande likheter och skillnader i artiklarnas resultat, vilket är primärt för en integrerad sammanställning. Därefter genererades initiala koder som systematiskt sammanställdes med relevant data för varje kod för att på så vis identifiera gemensamma relationer, i detta fall användes färgkoder.² Samtliga inkluderade artiklar tilldelades en enskild färg och under en mer noggrann genomläsning markerades relevant data med respektive färg. I tredje steget sammanställdes dessa koder genom forskartriangulering, enligt induktiv metod, under diverse kategorier som ligger till grund för de underrubriker eller potentiella teman som presenteras i den slutgiltiga resultatredovisningen.³ I steg fyra granskades sammanställda kategorier och teman som i sin tur omprövades ett flertal gånger innan en slutgiltig preliminär version utsågs, detta utifrån såväl relevant kodade utdrag som hela datamängden i sig. Texten komprimerades för att generera dessa tydliga teman genom att jämföra olika subteman och hitta gemensamma nämnare för att antingen slå ihop eller bryta isär befintliga teman. I det femte steget identifierades huvudsyftet i de olika teman som i sin tur namngav de slutgiltiga versionerna. I det sista steget backades slutgiltiga teman upp av väsentligt material och resultaten producerades i löpande text där även utvalda citat inkluderades (Braun & Clarke, 2006).

3.2.1 Etiska aspekter

Vi intygar att forskningsöversikten är hederligt och korrekt genomförd utifrån de riktlinjer som finns att tillgå. Samtliga åtta inkluderade artiklars resultat är redovisade och inget urval har gjorts för att gynna denna studies resultat. I kvalitetsgranskningen inkluderades sex artiklar (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2015; Bernstein m.fl., 2021; Constantinou m.fl., 2009; Garn & Cothran, 2006; Phillips m.fl., 2021) där samtliga i skild utsträckning tagit hänsyn till etiska aspekter och ansågs godtagbara för att tilldelas kvalitetspoäng i denna forskningsöversikt. I artiklarna framgår det att deltagarna själva bestämt över sin medverkan och frivilligt anmält sig alternativt skrivit under samtyckesformulär. I en del studier har likaså föräldrars samtycke begärts. I samtliga studier har dessutom insamlade data transkriberats samt att vissa studier använt pseudonymer för anonymitet. De två kvalitetsgranskade artiklarna som inte nämns ovan (Bernstein m.fl., 2011; Bernstein & Lysniak, 2017) har enligt vår bedömning inte tagit tillräcklig hänsyn till etiska aspekter och tilldelades därför inget kvalitetspoäng. Det framträder att data har transkriberats direkt efter insamling och att pseudonymer applicerats på deltagarna, däremot saknas information om deltagarnas medverkan.

² Att koda innebär att sammanfatta eller att föra fram meningsbärande delar av texter, detta kallas med andra ord för att kondensera texter (Braun & Clarke, 2006).

³ En induktiv metod innebär i stora drag att utgå från delarna eller det specifika för att därefter generalisera och arbeta mot en helhet. Kvalitativ forskning har för det mesta en induktiv ansats och används vanligtvis för att undersöka människors upplevelser eller uppfattningar rörande ett visst fenomen (Kristensson, 2014).

4 Resultat

Syftet med forskningsöversikten är att bidra med sammanställd forskning om lärares och grundskoleelevers upplevelser kring tävlingsmoment i IoH. Med utgångspunkt i frågeställningarna kommer data i tidigare forskning redovisas utifrån ett lärarperspektiv och ett elevperspektiv. Vidare hänvisas till bilaga 3 för en övergripande beskrivning av de artiklar som utgör studiens resultat.

4.1 Lärarperspektiv

I detta avsnitt presenteras svaret på frågeställningen om lärares hantering och upplevelser av tävlingsmoment i IoH. I analysen av de utvalda artiklarna har vi kommit fram till två övergripande teman. Dessa teman är (1) modifiering av tävlingsmoment och (2) effekter av tävlingsmoment. Till första temat har vi även identifierat ett undertema. Efter analysen följer en övergripande sammanfattning av lärarperspektivet.

4.1.1 Modifiering av tävlingsmoment

Modifiering av tävlingsmoment inom IoH anser lärare kan bidra med bland annat minskad exkludering, ökad motivation och ökat samarbete (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). Modifieringen kan ske genom till exempel regeländringar i tävlingsaktiviteten, uppdelning efter färdighetsnivå eller genom organiserade positioneringar. Att ha färre elever i varje lag bidrar även till att fler elever är aktiva och att alla kan delta (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). Garn och Cothran (2006) lyfter en händelse som en lärare var med om när hen genomförde friidrott i lag med eleverna. Eleverna fick välja de grenar som de kände sig mest bekväma med, vilket resulterade i att elevernas upplevelse var att de gjorde nytta för laget och läraren upplevde således att deras självförtroende höjdes. Om eleverna förstår sig på reglerna och tävlingsmomenten är modifierade, anser lärarna att strukturen ökar samt att syftet med aktiviteten blir tydligare. Om aktiviteten däremot saknar tydliga regler och modifiering, anser lärarna att strukturen minskar och syftet försvinner. För att tävlingsmomenten ska fungera behöver läraren därmed vara förberedd och tillhandahålla en god planering (Bernstein m.fl., 2013).

4.1.1.1 Färdighetsnivå

Lärarnas upplevelser är att tävlingsmomenten måste relateras till elevernas färdighetsnivå för att uppfattas som värdefulla (Bernstein & Lysniak, 2017; Garn & Cothran, 2006). Modifieringen av tävlingsmoment påverkar således hur lärarna lägger upp sin undervisning samt hur de arbetar med de olika färdighetsnivåerna hos eleverna. Lärarna använder sig av olika metoder för att ”jämna ut” färdighetsnivåerna hos eleverna. Vissa lärare anser att när elevernas färdighetsnivåer blandas inom traditionella tävlingsaktiviteter såsom fotboll eller basket uppstår problematik, antingen genom att elever blir exkluderade på grund av lägre färdighetsnivå eller att tävlingsmomentet inte uppfattas som lika roligt eller givande (Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021; Garn & Cothran, 2006). Samtidigt väljer andra lärare att aktivt blanda elever med hög- och låg färdighetsnivå då de anser att lagen blir ”jämnare”

och eleverna kan samarbeta samt lära av varandra (Bernstein m.fl., 2013). En del lärare förespråkar även att modifiera tävlingsmomenten genom att dela in elever utefter deras färdighetsnivå. Alltså elever med högre färdighetsnivå respektive elever med lägre färdighetsnivå spelar var för sig. Detta för att skapa homogena grupper där förutsättningarna är desamma i varje lag (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021).

Ett annat sätt att modifiera tävlingsmoment utefter färdighetsnivå är att utföra tävlingsmoment som eleverna har begränsad erfarenhet av sedan tidigare då alla elever utgår från samma färdighetsnivå inom aktiviteten (Bernstein m.fl., 2013). Garn och Cothran (2006) intervjuade en lärare som kommenterade, “[m]y most favorite unit to teach is floor hockey. It is something that most students don’t have an opportunity to participate in. The level of ability is more similar between students, therefore more fun for everyone.” (s. 292). Genom att använda sig av tävlingsaktiviteter där eleverna befinner sig på likartad nivå får de tillsammans chansen att växa som grupp inom aktiviteten (Bernstein & Lysniak, 2017; Garn & Cothran, 2006).

Lärarnas färdighetsnivå kan likaså påverka hur de genomför tävlingsmoment inom IoH samt att lärarnas attityd till en tävlingsaktivitet påverkar hur eleverna upplever aktiviteten (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021; Garn & Cothran, 2006). Garn och Cothran (2006) lyfter upp en lärare som menade att, “[t]he classes that I have the least fun with are things that I don’t like or understand. Lacrosse is one. I did not enjoy this, which I believe led to my class not enjoying the sport. Attitude is everything.” (s. 291). Vissa lärare hävdar att de har svårt att relatera till elever med lägre färdighetsnivå på grund av att lärarna oftast har högre färdighetsnivå än eleverna. Detta bidrar i sin tur till att lärarnas tidigare erfarenhet av tävlingsmoment inte går att direkt applicera i IoH-undervisningen (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021).

4.1.2 Lärarnas upplevda effekter av tävlingsmoment

Detta avsnitt lyfter de effekter som lärare upplever att tävlingsmoment bidrar med och de kategorier som har identifierats är (1) framtidsperspektiv och (2) psykologiska konsekvenser.

4.1.2.1 Framtidsperspektiv

Tävlingsmomenten kan enligt Bernstein och Lysniak (2017) bidra till att eleverna fortsätter vara aktiva senare i livet. Samtidigt lyfts aspekten att om eleverna får en negativ upplevelse inom IoH eller har en oduglig lärare i IoH, kan detta påverka att eleverna inte är fysiskt aktiva i framtiden (Bernstein & Lysniak, 2017). Tävlingsaktiviteterna anses av vissa lärare vara en bra förberedelse för framtiden samtidigt som det poängteras att det inte är tävlingen i sig som borde stå i fokus utan allt runt omkring, till exempel samarbete. Att arbeta hårt och uppnå mål anser vissa lärare är en del av livet vilket även speglas i tävlingsaktiviteter. För att eleverna ska lära sig mer och uppskatta aktiviteterna upplever lärarna att tävling är ett bra inslag i undervisningen (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). Lärarna uttrycker dock att det möjligtvis inte borde vara själva tävlingsmomentet i sig samt vinst eller förlust som borde vara i fokus (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021). Det som borde vara i fokus är allt runt omkring tävlingsmomenten såsom samarbete och att kunna

applicera och använda sig av sina färdigheter i olika aktiviteter och moment genom livet (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). Lärarna anser att det är själva samarbetet i strävan efter ett gemensamt mål som eleverna kommer ha nytta av senare i livet, inte vem som har mest poäng eller vinner i slutändan (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021).

4.1.2.2 Psykologiska konsekvenser

I Garn och Cothrans (2006) resultat belyser de att vissa lärare tvingas minska tävlingsmomentens utbredning i undervisningen då det framkommer negativa kommentarer och attityder. Bernstein m.fl. (2021) konstaterar också att när fokuset hamnar på att vinna så kan det förekomma negativa attityder och rent av mobbning i undervisningen. Constantinou m.fl. (2009) lyfter aspekten om könsskillnader. När eleverna själva delar upp sig i lag väljs främst pojkarna då de anses besitta högre färdighetsnivå än flickorna, och att laget därför har större chans att vinna. Samtidigt, om en aktivitet uppfattas som "flickaktig" menar lärarna på att flickorna vill tävla mot pojkarna i grupp och motbevisa könsnormer samt att flickorna då känner att de har en chans att vinna.

Tävlingsmomenten kan likaså fungera som en blockering för eleverna där de glömmar vad de har lärt sig och det enda som betyder något är att vinna (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). Bernstein m.fl. (2013) lyfter fram en lärare i IoH som påpekade att det uppstod aggressiva attityder under hans lektion i samband med tävlingsmoment. Dock tog läraren ingen större hänsyn till detta då hen endast ansåg att eleverna agerade tävlingsinriktat. Vissa lärare lyfter även aspekten att det är viktigt att veta när tävlingsmoment bör introduceras för eleverna. När elever är yngre kan de ha svårare att hantera förluster eller förstå hur aktiviteten fungerar (Bernstein m.fl., 2021).

Samtidigt belyser lärare att tävlingsmoment kan skapa självförtroende, bygga gemenskap, respekt och utveckla färdigheter (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021; Garn & Cothran, 2006). Garn och Cothran (2006) påpekar att när eleverna får utföra grenar som de känner sig bekväma med upplever eleverna att de gör nytta för laget där lärare uppfattar situationen som självförtroendehöjande. När eleverna arbetar tillsammans under tävlingsmoment är det viktigt att belysa respekt och laganda för eleverna oavsett vem som vinner eller förlorar i tävlingsaktiviteten (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021). Det är viktigt att eleverna vet vad som är rätt och fel inom tävlingsmomenten för att inte bli respektlösa mot varandra och gå amok (Bernstein m.fl., 2013).

Lärarna lyfter vikten av övning och träning i tävlingsmoment. Om eleverna inte behärskar olika moment inom aktiviteten kommer inte tävlingsmomentet kunna genomföras (Bernstein & Lysniak, 2017). Lärarna förespråkar att dela upp övningarna i olika nivåer för eleverna. Om de lyckas med en nivå kan det sedan gå vidare till en mer utmanande nivå för att utveckla progression inom aktiviteten. Det är viktigt att eleverna lyckas med olika moment för att bibehålla deras fortsatta motivation och vilja (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). Efter lektionerna i IoH är det således viktigt, enligt vissa lärare, att diskutera undervisningen. Vad gick bra och vad gick dåligt, för att belysa vad som kan förbättras, både med undervisningen och hos eleverna själva (Bernstein & Lysniak, 2017).

4.1.3 Sammanfattning lärarperspektivet

Sammanfattningsvis upplever lärarna att tävlingsmoment behöver modifieras för att stämma överens med elevers olika färdighetsnivåer. Vissa lärare anser att det är fördelaktigt att blanda elever med olika färdighetsnivåer medan andra lärare anser att eleverna bör delas upp utefter deras färdighetsnivå. Att modifiera tävlingsmomenten upplever de flesta lärare vara fördelaktigt då eleverna i större utsträckning har samma förutsättningar att lyckas med aktiviteten. Detta eftersom alla elever befinner sig på samma nivå och har en chans att växa tillsammans. Lärarnas attityd och färdighetsnivå påverkar hur undervisningen organiseras samt vilka elever som prioriteras. Tävlingsmoment anses av vissa lärare vara en bra förberedelse för framtiden samtidigt som det poängteras att det inte är tävlingen i sig som borde stå i fokus utan allt runt omkring, till exempel samarbete. Lärarna poängterar även vikten av övning samt vikten av elevernas framgång i tävlingsmoment inom IoH för att motivera dem. Slutligen belyser lärarna att tävlingsmoment i IoH kan föra med sig ogynnsamma konsekvenser för eleverna såsom negativa attityder och mobbning. Samtidigt som tävlingsmoment kan medföra gynnsamma konsekvenser såsom gemenskap, respekt och ökat självförtroende.

4.2 Elevperspektiv

I detta avsnitt presenteras svaret på frågeställningen om grundskoleelevers upplevelser av tävlingsmoment i IoH. I analysen av de utvalda artiklarna har vi kommit fram till två övergripande teman. Dessa teman är (1) en tävlingsinriktad atmosfär och dess sociala betydelse samt (2) värdet av säkerhet och struktur kopplat till tävlingsmomentet. Efter analysen följer en övergripande sammanfattning av elevperspektivet.

4.2.1 En tävlingsinriktad atmosfär och dess sociala betydelse

Elevers främsta anledning till att tycka om tävlingsmoment grundar sig i underhållning och spänning (Bernstein m.fl., 2011; Bernstein m.fl., 2015; Constantinou m.fl., 2009). I studien av Bernstein m.fl. (2015) menar elever att tävlingsmomentet i IoH-undervisningen ger en energikick som motiverar till rörelse och aktivt deltagande. Eleverna upplever också att tävlingsmomentet bidrar till att främja samarbete och lagkänsla, tillföra kompetensutvecklande utmaningar samt verka positivt i socialiseringssyfte genom att främja umgänge och engagemang (Bernstein m.fl., 2015). Generellt tycker eleverna det är roligt att samarbeta med andra elever i tävlingsaktiviteter (Bernstein m.fl., 2011; Bernstein m.fl., 2015). Särskilt lågpresterande elever föredrar tävlingsmoment med samarbete då aktiviteter som exponerar individuella förmågor inte anses lika roliga (Bernstein m.fl., 2011). Aktiviteter som inte innehåller samarbetsaspekten riskerar att påverka attityden till att delta hos elever med lägre färdighetsnivåer. Utmanande tävlingsaktiviteter där eleverna känner att de utvecklas både i färdigheter och kompetens, förbättrar upplevelsen och är främst enligt måttligt presterande elever de roligaste (Bernstein m.fl., 2011). Högpresterande elever anser i större utsträckning att skolans aktiviteter inte är lika tävlingsinriktade som föreningsidrottens aktiviteter. De tycker att tävlingsmoment på IoH-lektionerna inte bör vara så dramatiserade eller tävlingsinriktade, poängen är snarare att lära och ha kul med vänner i stället för att delta i högpresterande tävlingsmoment (Bernstein m.fl., 2011).

En lagom tävlingsinriktad atmosfär ökar elevernas glädje och har motiverande effekter på deltagande och inställning (Constantinou m.fl., 2009). En överbetoning på tävlingsmoment i undervisningen och en överdriven tävlingsinriktad attityd hos elever medför snarare negativa upplevelser (Bernstein m.fl., 2011; Constantinou m.fl., 2009), i synnerhet mer hos flickor än pojkar (Phillips m.fl., 2021). Eleverna upplever tävlingsmomentet negativt när tävlingsaspekten och ett jämförande med andra elever tar över och bidrar med ett utpekande och exponerande klimat (Garn & Cothran, 2006). De flesta eleverna menar att dem hellre föredrar att ha kul än att vinna, men när andra elever blir för tävlingsinriktade får det motsatt effekt hos vissa (Bernstein m.fl., 2011; Phillips m.fl., 2021). Pojkar tenderar att frambringa en tävlingsinriktad atmosfär med stark vinnarmentalitet där högpresterande pojkar vanligtvis kör över spelet samt själva tar på sig ledarrollen i tävlingsaktiviteter. Eleverna uttrycker likaså att högpresterande elever tenderar att enbart passa varandra och inte till elever med lägre färdighetsnivåer, främst i ett vinnarsyfte (Bernstein m.fl., 2011). Eleverna påpekar att vinster och förluster även kunde överdramatiseras eller drivas allt för långt. Vissa elever uttrycker en njutning av att vinna och en vilja av att håna varandra när de vinner medan andra tar onödigt hårt på förluster (Bernstein m.fl., 2011; Bernstein m.fl., 2015). Dessutom påvisar studien av Bernstein m.fl. (2015) att förlora är en av de främsta anledningarna till att ogilla tävlingsmomentet i undervisningen. Eleverna menar att förlora tär på deras självkänsla, frambringar upprörande känslor och bidrar till negativa upplevelser.

En social samhörighet är ytterligare en viktig faktor för elevers gynnsamma upplevelser av tävlingsmoment (Bernstein m.fl., 2011). Enligt studien av Bernstein m.fl. (2015) är främsta anledningen till att elever (47% av 210) inte uppskattar tävlingsaktiviteter, ett stötande beteende från elever runt omkring. Eleverna uttrycker ett obehag gällande en negativ atmosfär som etableras i tävlingsaktiviteter (Bernstein m.fl., 2011). Flickor menar att kamraters beteende påverkar deras deltagande och inställning till IoH-undervisningen beroende på den tävlingsatmosfär som råder (Constantinou m.fl., 2009). I tävlingssituationer visar pojkar i större utsträckning på intensifierad aggressivitet (Constantinou m.fl., 2009) och ökad tendens till våld, osportslighet samt diverse fusk eller regelbrott (Bernstein m.fl., 2015). Tävlingsaktiviteter riskerar även att missgynna det sociala klimatet genom att frambringa en tuff jargong med hårda ord, trakasserier och diverse kränkningar (Bernstein m.fl., 2011). Kränkningar eller förminskande kommentarer och bristande respekt som bidrar till elevers negativa upplevelser (Bernstein m.fl., 2015; Constantinou m.fl., 2009).

4.2.2 Värdet av säkerhet och struktur kopplat till tävlingsmomentet

En viktig aspekt för elevers positiva upplevelser av tävlingsmomentet är betydelsen av att undervisningsmiljön är säker, såväl känslomässigt som fysiskt (Constantinou m.fl., 2009). Eleverna menar på att tävlingsmoment ökar risken för grovt spel och större chans till skador (Phillips m.fl., 2021). Tävlingsmoment med framför allt mycket fysisk kontakt upplevs särskilt av flickor som riskfyllt och inte speciellt roligt (Constantinou m.fl., 2009). Eleverna lyfter fram skaderisken som en faktor att påverka deras attityd negativt till att delta i tävlingsinspirerad IoH-undervisning, vilket studien av Constantinou m.fl. (2009) visar på förstärks av föräldrars inflytande.

Tävlingsaktivitetens struktur och uppbyggnad påverkar elevers upplevelse (Bernstein m.fl., 2011). Aktiviteter som tenderar att exponera elevers färdigheter samt skapa jämförande situationer upplevs som negativa och pinsamma vid svaga prestationer (Phillips m.fl., 2021). Konditionstester lyfts fram som typiska aktiviteter där eleverna ställs mot varandra och tvingas exponera och jämföra sina färdigheter. Studier (Bernstein m.fl., 2011; Constantinou m.fl., 2009) påvisar också problematik beträffande lagindelning när tävlingsaspekten är involverad. Lagindelning påverkar elevernas attityd och känslomässiga inställning till tävlingsaktiviteter. Om eleverna uppfattar lagindelningen som orättvis skapas en negativ upplevelse (Bernstein m.fl., 2011; Constantinou m.fl., 2009).

Eleverna är överens om att skolans IoH-lektioner är ett tillfälle att utveckla sina färdighetsförmågor (Bernstein m.fl., 2011). I tävlingsaktiviteter har samtliga elever däremot inte samma möjligheter att utveckla sina färdigheter, vilket i sin tur riskerar att utgöra en exkluderande effekt för elever med låg färdighetsnivå. Elever med högre färdighetsnivå har lättare att tillämpa sina färdigheter under spelets gång, främst genom mer rörelse och delaktighet. Medan elever med lägre färdighetsnivå ofta ses stå still och därav får färre tillfällen att tillämpa sina färdigheter (Bernstein m.fl., 2011).

Läroplanen framställs som en ytterligare faktor att påverka elevernas upplevelse av tävlingsmoment. När betygsnivåerna ställer högre krav försämras elevernas attityder till IoH generellt, vilket tenderar att generera prestationsångest särskilt inom tävlingsmoment (Phillips m.fl., 2021). Eleverna tycker även att läroplanens repeterande karaktär är banal och uttrycker en avsaknad gällande variation i undervisningen (Phillips m.fl., 2021), där variation och nya utmaningar anses som det roliga (Bernstein m.fl., 2011) samtidigt som det inte får vara alltför utmanande (Bernstein m.fl., 2015). Tävlingsaktiviteter beskrevs av eleverna erbjuda den spänning och utmaning som eftersöktes (Phillips m.fl., 2021).

4.2.3 Sammanfattning elevperspektivet

Sammanfattningsvis kan det konstateras att eleverna generellt sett uppger positiva attityder till tävlingsmoment inom IoH-undervisningen, men olika faktorer kan påverka elevers upplevelse. Faktorer som en tävlingsinriktad atmosfär, fysisk och känslomässig säkerhet, undervisningsstruktur samt sociala aspekter som gemenskap och andra elevers beteende. Elevers färdighetsnivå framställs i sin tur påverka elevers upplevelse av det roliga i tävlingsaktiviteter. Högpresterande elever uppfattar tävlingsmoment som dramatiserade och föredrar att ha roligt med vänner snarare än att delta i högpresterande tävlingar. Måttligt presterande elever föredrar utmaning då de anser IoH-undervisningens tävlingsaktiviteter som utvecklande medan lågpresterande elever prefererar samarbete för positiva upplevelser.

5 Diskussion

I diskussionen kommer vi reflektera, diskutera och värdera studien utifrån ett helhetsperspektiv, såväl metodval som resultat. Detta görs mot bakgrund av vetenskapsteori och tidigare forskning genom att knyta an till referenser av betydelse.

I **metoddiskussionen** värderas kritiskt den egna studien utifrån dess styrkor och svagheter. Vi resonerar kring artiklarnas relevans för studien samt diskuterar bearbetningsfas och genomförd analys av våra inkluderade artiklar. I **resultatdiskussionen** diskuterar vi resultatet i ljuset av studiens frågeställningar och syfte. Resultatet sätts sedan in i ett större sammanhang, knyts an till tidigare forskning och teoretisk referensram samt mynnar ut i våra egna reflektioner.

5.1 Metoddiskussion

En forskningsöversikt är en komplicerad process i sig och ingenting som utarbetas över en dag. Institutionens riktlinjer, ett flertal metodböcker samt diverse litteratur har noga granskats gällande forskningsöversiktens och litteraturstudiers genomförande. Detta har ingivit oss trygghet såväl nu som för framtida arbeten och samtidigt bidragit till ett mer trovärdigt och systematiskt tillvägagångssätt.

Läsaren bör vara uppmärksam på att resultatet är kategoriserat i två segment, ett lärarperspektiv och ett elevperspektiv. Vardera segment baseras således inte på samtliga artiklar. Lärarperspektivet utgår från sex relevanta artiklar samt elevperspektivet från fem relevanta artiklar. Detta med anledning av att kunna besvara frågeställningarna korrekt utifrån elev- och lärarupplevelser.

En styrka med studiens sökstrategi är en väl utförd pilotstudie vilket gav rikligt med information att förmå utöva en preciserad huvudsökning efter bästa resultat. Den framtagna nyckelordsöversikten gav oss en tydlig överblick kring relevanta sökord och en gynnsammare helhetssyn över själva sökprocessen, som i sin tur underlättade framtagandet av den slutgiltiga huvudsökningen. PICOC-metoden som sökstrategi bistod med att framställa en gedigen och utarbetad huvudsökning som genererade enligt oss välsituerade artiklar med tydliga resultat efter noggrann gallring utifrån syfte och frågeställningar. Samtliga artiklar är publicerade efter 2006 och de två mest aktuella är publicerade 2021, vilket därmed bidrar med aktuell forskning som i sin tur styrker trovärdigheten.

Ytterligare en styrka som enligt oss är fördelaktig i vårt sätt att arbeta är att vi snart är färdiga lärare. Lärarutbildningen har givit oss rikligt med användbar kunskap som vi har kunnat applicera på denna forskningsöversikt, såväl ämnesspecifik erfarenhet som från tidigare liknande arbeten. Däremot finns en risk att vår positiva inställning till användandet av tävling i IoH-undervisningen omedvetet har inspirerat oss att vinkla resultatet mer åt ett håll.

Resultatet hävdas av oss som trovärdigt och utifrån forskningsöversiktens syfte anses metodvalet av databearbetningen som tillförlitligt och relevant. Kodning, kategorisering och bearbetning av olika teman utifrån Braun och Clarkes (2006) tematiska analys bedöms som ett tillförlitligt och effektivt sätt att arbeta utefter. Något som däremot kan ha påverkat vårt resultat är vår tolkning av Braun och Clarkes (2006) tematiska analys. Detta på grund av att vi saknar tidigare erfarenhet av att arbeta utefter tematiska analyser.

Att arbeta utefter en konkret tematik underlättade å andra sidan för oss gällande att se mönster i kodning- och bearbetningsprocessen. Koderna vi identifierade omvandlades till relevanta teman och tydliggjorde en följsam struktur. Genom att induktivt koda data underlättades även det integrerade skrivandet, speciellt när arbetet skedde var för sig oberoende av varandra. Problematik låg snarare i själva bearbetningen av att kategorisera texten under de olika temana, vilket har resulterat i att textstycken flyttats omkring under processens gång innan slutgiltig presentation.

När det gäller sökningens tillvägagångssätt i denna forskningsöversikt har efter kritisk granskning likaså svagheter identifierats. Det visade sig att främst kvalitativa intervjustudier (7 av 8) utgör resultatunderlaget. Däremot har en av dessa kvalitativa studier mixad metod, det vill säga inte enbart kvalitativ utan även kvantitativ metod. I elevperspektivet behandlas tre kvalitativa studier, en kvantitativ studie och en studie med mixad metod. I lärarperspektivet behandlas fem kvalitativa studier och en kvantitativ studie. Kristensson (2014) skriver att kvalitativa metoder är fördelaktigt användbara inom studier tänkta att undersöka människors upplevelser dess tankar och erfarenheter. I relation till denna forskningsöversikt är syftet att undersöka grundskoleelevers och lärares upplevelser, vilket därför styrker trovärdigheten med antalet inkluderade kvalitativa studier. Fördelen med kvalitativa studier är att frambringa subjektiva betraktelser och nyanser av de fenomen som är tänkt att undersöka. Samtidigt som det för det mesta sker i en naturlig miljö och verkligen fokuserar deltagarnas perspektiv på det som undersöks, vilket vanligtvis är syftet när undersökningar av upplevelser genomförs (Kristensson, 2014). Problematiken vad gäller kvalitativa studier ligger snarare i att det ofta är ganska små urval av deltagare som försvårar generaliserbarheten i resultatet. Däremot är det fördelaktigt att inkludera både artiklar med såväl kvalitativ som kvantitativ design, med andra ord metodtriangulering, för ett än mer utförligt och nyanserat resultat.

Utifrån den framtagna huvudsökningens genererade sökträffar gjordes ett urval av relevanta studier. Detta resulterade i åtta inkluderade artiklar, vilket enligt riktlinjerna var minimumkravet för denna forskningsöversikt. I efterhand resonabelt nog borde tiden kring sökprocessen disponerats annorlunda och fokuserats mer på att tillföra ytterligare relevanta artiklar, detta för en mer gedigen och omfattande studie. Ett problem som däremot stöttes på under gallringsprocessen var att ett flertal av huvudsökningens genererade artiklar utgav sig för att inte vara av de empiriska material denna studie kräver som underlag. Ett bortfall som påverkade huvudsökningens faktiska antal användbara artiklar mer än förväntat.

De inkluderade artiklarna har även varierat i mängd relevant resultat på grund av dess olika syften, vilket givetvis har påverkat artiklarnas framträdande roll i denna studies resultat. Däremot har denna forskningsöversikt värderat de inkluderade artiklarnas resultat likvärdigt, både på gott och ont.

En annan begränsning med sökningen är att endast studier från USA ingår i analysen. Det hade varit en fördel om studier från olika länder inkluderats, som i sin tur bringat en mer nyanserad bild av tävlingsfenomenet och bidragit till ett mer internationellt perspektiv. Detta påverkar givetvis överförbarheten till svenska förhållanden, trots det anses dock studien som överförbar då tävlingsmoment i sig är ett globalt fenomen.

Ytterligare en annan identifierad begränsning är att flertalet inkluderade studier (5) författas av Bernstein, vilket eventuellt förmå påverka detta arbete ofördelaktigt. Däremot efter rådgivning av både handledare och bibliotekariéer på GU:s bibliotek konstaterades att författaren inte bör påverka urvalet av artiklar. Givetvis kan det uppfattas som att resultatet färgas utifrån ett visst perspektiv men efter vidare granskning bedöms studierna ha skilda syften, olika medförfattare och breda perspektiv. Därför bedömer vi att urvalet ska grunda sig i artiklarnas självständiga relevans och trovärdighet snarare än vem som är författare. Med detta sagt anser vi att forskningsöversiktens resultat, trots majoritet av artiklar från Bernstein, upprätthåller god kvalitet.

I studien, varpå samstämd bedömning, konstateras att sex artiklar tagit hänsyn till etiska aspekter i skild utsträckning samt att två artiklar inte tagit hänsyn till etiska aspekter. Ett märkbart förtydligande vad gäller deltagarnas medverkan och samtycke hade önskats. Bedömningen baseras på vår befintliga kompetens och de rimlighetskrav som enligt oss är relevanta för att tilldelas kvalitetspoäng i denna studie. Att etiska aspekter i ett fåtal artiklar framträder otydligt kan därför utgöra en svaghet i arbetet.

Samtliga artiklar kvalitetsgranskades utefter bedömningsmallen som följer institutionens riktlinjer för forskningsöversikter. Initialt granskades samtliga artiklar var för sig för att sedan tillsammans noggrant jämföra och diskutera oklarheter. Kvalitetsgranskningen upplevdes som komplicerad i vissa avseenden men har samstämmigt bedömts utifrån vår uppfattning med potentiellt subjektiva inslag. Genom att följa forskartrianglering som metod stärks trovärdigheten och minskar risken för att bedömningen ska färgas av en enskilds persons förståelse. Fem av åtta artiklar har enligt vår kvalitetsbedömning tilldelats tretton poäng av tretton möjliga, två artiklar har tilldelats tolv poäng av tretton möjliga samt att en artikel tilldelats femton poäng av sexton möjliga. De höga poängen styrker i sin tur studiens trovärdighet. Frågor som ej är relevanta för studiens design eller om svarsalternativet "oförmögen att avgöra" valts, bortses de kvalitetspoängen från totalen. Läsaren bör i poängbedömningen dock ta hänsyn till att vi som författare av denna forskningsöversikt saknar omfattande forskningsempiri samt erfarenhet vad gäller kvalitetsbedömningar och bör läsas med den vetskapen.

Ur en summarisk synvinkel värderas enligt oss denna forskningsöversikt som hållbar och trovärdig. Om möjligheten att utföra en reviderad version av denna studie framträtt hade däremot en del justeringar föredragits. Mer tid på sökprocessen är en av de rekommendationer som konkluderas fördelaktig. I efterhand kan givetvis sökstrategin ifrågasättas för ett större utbud av relevanta artiklar. Likaså för att utöka antalet relevanta artiklar med ett bredare utbud av författare, vilket i denna studie förblev ganska smalt. Därtill givetvis inkludera ytterligare världsomfattande forskning och inte enbart studier från USA. Det hade samtidigt varit önskvärt att inkludera en intressant studie med en mer storskalig kvantitativ design för ett mer övergripande och generellt resultat. I nuläget upplevs det eftersträvansvärt att fortsätta bedriva denna studie, förutsatt att ytterligare väsentlig litteratur tillförs som bidrar till att vidga arbetets tyngd.

5.2 Resultatdiskussion

Syftet med forskningsöversikten var att undersöka grundskoleelevers och lärares upplevelser av tävlingsmoment inom IoH och jämföra dessa resultat för att sedan bidra med underlag till diskussionen om tävlingsmomentets plats i undervisningen. Vi anser att syftet med forskningsöversikten har uppnåtts då vi beskrivit både grundskoleelevers och lärares upplevelser av tävlingsmoment i ämnet IoH.

Både de för- och nackdelar som förts fram i tidigare forskning stämmer överens med de aspekter som vårt resultat för fram om de upplevelser som elever samt lärare har av tävlingsmoment i IoH-undervisningen. De nackdelar som lyfts fram i tidigare forskning i samband med tävlingsmoment är att färdighetsnivåerna hos eleverna påverkar hur tävlingsmomenten upplevs (Aggerholm m.fl., 2018; Bernstein & Lysniak, 2020; Brown & Grineski, 1992). Elever med lägre färdighetsnivå påverkas negativt då dessa anses sämre än de med högre färdighetsnivå vilket leder till exkludering och kan påverka dessa elevers självkänsla och självförtroende negativt vilket även vårt resultat belyser (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021; Garn & Cothran, 2006). Under avsnittet teoretisk referensram lyfts AGT fram där vissa elever blir motiverade av tävlingsmoment (egocentrerade) medan andra inte motiveras (uppgiftscentrerade) (Ennis, 2016). Inom tävlingsmoment i ämnet IoH ges eleverna oftast inte tillräckligt med tid till att öva på olika färdigheter. När detta sker gynnas främst de elever som är egocentrerade och som redan har färdigheter inom aktiviteten. Däremot behöver de elever som är uppgiftscentrerade känna att de utvecklas inom aktiviteten för att få motivation. Denna aspekt går emot läroplanen och skolans värdegrundsuppdrag, vilket ska främja alla elevers utveckling och lärande (Lgr22, 2022). En annan negativ aspekt av tävlingsmoment som såväl framgår i vårt resultat (Bernstein m.fl., 2021) som i tidigare forskning (Aggerholm m.fl., 2018; Barney m.fl., 2019; Brown & Grineski, 1992; Campbell, 1974; Drewe, 1998) är de oönskade attityder som frambringas när allt fokus hamnar på att vinna. I vårt resultat trycker lärarna likaså på att tävlingsmomenten kan påverka inlärningen hos eleverna (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021). När tävlingsmoment genomförs fokuserar inte eleverna på att utveckla sina färdigheter utan allt fokus hamnar på att vinna, vilket kan bidra till ett begränsat lärande. Under avsnittet tävlingsmoment i IoH lyfter

även Skolinspektionen (2018) att alla elever inte gynnas när fokuset hamnar på prestation och att vinna, vilket i sin tur skapar olikvärdiga förutsättningar. Kränkande behandling, sämre attityder hos eleverna och en tuff jargong är även vanligt förekommande under tävlingsmoment vilket går emot läroplanen där det framgår att skolan ska motarbeta kränkningar och sträva efter att vara en trygg miljö för utveckling och lärande (Lgr22, 2022).

De fördelar som lyfts fram med tävlingsmoment inom IoH utifrån både lärarnas och elevernas upplevelser (Bernstein m.fl., 2011; Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2015; Bernstein m.fl., 2021) samt tidigare forskning (Aggerholm m.fl., 2018; Barney m.fl., 2019; Bernstein & Lysniak, 2020; Brown & Grineski, 1992; Drewe, 1998) är att dessa moment kan bidra med att främja samarbete och en social gemenskap. Elevernas upplevelser är att tävlingsmomenten kan bidra med spänning och utmaning (Phillips m.fl., 2021). Såväl lärarna som eleverna belyser i vårt resultat att tävlingsmomenten kan bidra med attribut som mod, disciplin och respekt (Aggerholm m.fl., 2018; Bernstein m.fl., 2015; Brown & Grineski, 1992; Drewe, 1998). En annan positiv aspekt av tävlingsmoment som både tidigare forskning (Aggerholm m.fl., 2018; Bernstein & Lysniak, 2020; Brown & Grineski, 1992) samt vårt resultat (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021) lyfter är att tävlingsmoment kan bidra med motivation hos eleverna. När eleverna lyckas med olika tävlingsmoment kan detta bidra med att eleverna vill fortsätta lyckas. Samtidigt, om eleverna misslyckas kan detta leda till en negativ spiral då motivationen minskas hos eleverna då de inte känner att de lyckas. Lärarna i vårt resultat upplevde även att tävlingsmoment kan vara en bra förberedelse för elevernas framtid (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein & Lysniak, 2017; Bernstein m.fl., 2021). Vilket går i linje med läroplanen som understryker att undervisningen ska bidra med ett livslångt lärande och en hälsosam livsstil (Lgr22, 2022). Larsson (2016) poängterar att tävlingsmoment kan vara gynnsamt då eleverna lär sig att handskas med vinster och förluster och att detta i sin tur genererar lärdomar för livet. Dock, betonar lärarna i vårt resultat (Bernstein m.fl., 2013; Bernstein m.fl., 2021) samt tidigare forskning (Brown & Grineski, 1992) att det inte behöver vara tävlingsmomentet i sig som bidrar med bra förberedelser för framtiden utan undervisningen i samarbete och respekt.

Det som presenteras i resultatet (Bernstein m.fl., 2011; Bernstein m.fl., 2015; Bernstein m.fl., 2021) går i linje med det som lyfts fram under teoretisk referensram (Bernstein & Lysniak, 2020; Patriksson, 1982; SAOB, 2010, *tävla*), tävlingsmomenten kommer frambringa vinnare och förlorare med fokus på att vinna eller fastställa vem som är bäst. Men samtidigt betonas, både i vårt resultat och i tidigare forskning, att för att tävlingen ska ske på ett korrekt sätt behövs undervisning i "fair-play" för att inte fusk och andra otillåtna attityder ska förekomma. Modifiering av tävlingsmomenten är likaså en viktig aspekt som lyfts i tidigare forskning då detta bidrar med liknande förutsättningar för eleverna (Aggerholm m.fl., 2018; Drewe, 1998). Samtidigt lyfter lärarna i vårt resultat att modifiering av tävlingsaktiviteter kräver god planering och eftertanke för att generera gynnsamma effekter och skapa struktur (Bernstein m.fl., 2013). Frågan som kan ställas är, om man behöver modifiera tävlingsmomenten, är dessa då fördelaktiga att involvera i undervisningen?

Slutligen, det som framgår av resultatdiskussionen är att det förekommer tvetydigheter kring om tävlingsmoment bör förekomma i IoH-undervisningen då både för- och nackdelar med tävlingsmoment har presenterats. Tävlingsmoment kan ha positiva konsekvenser för vissa elevgrupper och bland annat att bidra med samarbete och förberedelser för framtiden. Samtidigt, förekommer det negativa konsekvenser för andra elevgrupper där tävlingsmoment kan bidra med negativa attityder, kränkningar och ojämlikheter vilket motsätter sig både skolans värdegrund och läroplan. Därför bör tävlingsmoment användas med försiktighet samt utbildning i både respekt och "fair-play" bör genomföras. Tävlingsmoment kräver likaså utförlig och genomtänkt planering av läraren för ett effektivt genomförande.

6 Slutsatser och implikationer

I detta avsnitt presenteras vår **slutsats** där forskningsöversiktens huvudresultat presenteras. Detta följs av **vidare forskning** som för en diskussion kring fortsatt kunskapsutveckling inom ämnet och yrkesområdet. Avslutningsvis presenteras **praktisk tillämpning relaterat till profession/problemområde**, vilket diskuterar forskningsöversiktens betydelse för professionen samt dess didaktiska implikationer.

6.1 Slutsats

De huvudresultat som går att utläsa från forskningsöversikten är att elever och lärare har såväl positiva som negativa upplevelser av tävlingsmoment i IoH-undervisningen, detta stärks likaså av tidigare forskning. Tävlingsmoment kan ha gynnsamma konsekvenser för vissa elevgrupper där utmaning och samarbete lyfts fram som nycklar för deras positiva upplevelser. Samtidigt förekommer det ogynnsamma konsekvenser för andra elevgrupper där tävlingsmoment kan medföra negativa attityder, kränkningar och ojämlikheter. Lärare i ämnet IoH upplever att tävlingsmoment kan hanteras med hjälp av modifiering. Att modifiera aktiviteter efter elevernas behov bidrar med strukturella fördelar och gynnar samtliga elevgrupper. En slutsats av detta är att tävlingsmoment kan användas i undervisningen, dock med försiktighet. Tävlingsmoment i undervisningen kräver därav god planering från läraren i IoH för bästa möjliga effekt.

6.2 Vidare forskning

Att finna aktuell och relevant vetenskapligt granskad forskning inom valt område har inte varit alltför svårt, däremot är denna forskning enligt oss ytterst centrerad kring amerikanska studier. Problematiken har därav snarare legat i att finna världsomspännande forskning, inte minst i en svensk kontext. Ett konstaterande hävdas därför att vidare forskning krävs i en svensk eller i synnerhet nordisk kontext kopplat till lärares och elevers upplevelser av tävlingsmoment i IoH-undervisningen. Detta för att optimera överförbarheten till svenska förhållanden och den svenska skolan där skolsystemet i sig är unikt.

Att hitta storskaliga kvantitativa studier som besvarade våra frågeställningar och syfte var svårt. Därpå fastslås ett önskvärt behov av vidare forskning kring storskaliga kvantitativa studier, främst i ett mer övergripande och generaliserbart syfte med såväl elevupplevelser som lärarupplevelser i fokus. Det kan dessutom vara intressant att undersöka elevernas egna förslag att påverka IoH-undervisningen till en mer inkluderande miljö, särskilt gällande när tävlingsmomentet är involverat. Ett område som väcker vårt engagemang och möjligtvis blir att studera under framtida examensarbete.

6.3 Praktisk tillämpning relaterat till profession/problemområde

Vår förhoppning med denna forskningsöversikt är att bidra med kunskap till blivande och verksamma lärare inom IoH. De sammanställda resultaten kan därför vara vägledande i att förstå elevers upplevelser och hur lärare hanterar tävlingsmomentet i IoH-undervisningen. Denna kunskap kan således bidra till att utveckla lärares didaktiska kompetens att utforma gynnsamma IoH-lektioner med tävlingsmoment, detta för goda elevupplevelser samt hur vi som blivande och verksamma lärare ska kunna bemöta eleverna på bästa sätt för en meningsfull lärmiljö.

Tävlingsmomentets avsaknad i styrdokumenterna leder däremot till att undervisning med tävlingsinslag bygger på lärares egna uppfattningar. En fråga som vi anser relevant att lyfta är då hur samtliga lärare på ett så effektivt sätt som möjligt ska kunna dra nytta av tävlingsmomentet i undervisningen. I stället för att lärare enbart ska modifiera aktiviteter med tävlingsinslag kan det finnas andra gynnsamma sätt att handskas med dilemmat. Kanske är det så att styrdokumenterna rentav bör förtydligas av riktlinjer?

Avslutningsvis vill vi understryka att om tävlingsmomentet ska fortsätta ha den framträdande roll i undervisningen likt idag, bör lärare förhålla sig till att följa gynnsamma principer. Principer som att skapa ett socialt inkluderat klimat, som främjar samarbete, delaktighet och tar hänsyn till samtliga elevers skilda förmågor. Om detta kan säkerställas är tävlingsmomentet, sett till såväl lärares som elevers upplevelser, ett ytterst fördelaktigt redskap i blivande och verksamma IoH-lärares didaktiska repertoar.

7 Referenslista

- Aggerholm, K., Standal, Ø. F., & Hordvik, M. M. (2018). Competition in Physical Education: Avoid, Ask, Adapt or Accept? *Quest (National Association for Kinesiology in Higher Education)*, 70(3), 385-400. <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/00336297.2017.1415151>
- Annerstedt, C. (1990). *Undervisa i idrott: Idrottsämnets didaktik* (Pedagogisk orientering).
- Annerstedt, C. (2005). Ämnet idrott och hälsa - ett historiskt perspektiv. I: Annerstedt, C., Peitersen, B., Rønholt, H. (2005). *Idrottsundervisning. Ämnet idrott och hälsas didaktik*. Göteborg: Multicare Förlag AB/Forlaget Hovedland.
- Axelsson, Å. (2012). Kapitel om Litteraturstudie. I: *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (s. 203–220).
- Barajas, E. K., Forsberg, C., Wengström, Y. (2017). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Natur & Kultur.
- Barney, D., Pleban, F., & Muday, M. (2019). Competition as an appropriate instructional practice in the physical education environment: Reflective experiences. *International Journal of Physical Education*, 56(4), 7–14. <https://doi.org/10.5771/2747-6073-2019-4-7>
- *Bernstein, E., Phillips, S. R., & Silverman, S. (2011). Attitudes and Perceptions of Middle School Students Toward Competitive Activities in Physical Education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 30(1), 69–83. <https://doi.org/10.1123/jtpe.30.1.69>
- *Bernstein, E., Herman, A. M., & Lysniak, U. (2013). Beliefs of Pre-Service Teachers toward Competitive Activities and the Effect on Implementation and Planning for Physical Education Classes. *Teacher Education Quarterly*, 40(4), 63–79. <http://www.jstor.org/stable/teaceducquar.40.4.63>
- *Bernstein, E., Gibbone, A., & Rukavina, P. (2015). Task Design and Skill Level Perceptions of Middle School Students Toward Competition in Dance-Related Active Gaming. *Physical Educator*, 72(5), 99–122. <https://doi.org/10.18666/TPE-2015-V72-I5-5687>
- *Bernstein, E., & Lysniak, U. (2017). Teachers' Beliefs and Implementation of Competitive Activities for Multicultural Students. *Urban Education*, 52(8), 1019–1045. <https://doi.org/10.1177/0042085915602535>
- Bernstein, E., & Lysniak, U. (2020). Skill Identity: Creating Social Capital and Social Justice. *Journal of Leadership, Equity, and Research*, 6(2). <https://journals.sfu.ca/cvj/index.php/cvj/article/view/103>
- *Bernstein, E., Herman, A. M., & Lysniak, U. (2021). A longitudinal examination of preservice teachers' beliefs toward implementation of competitive activities. *Journal of Physical Education & Sport*, 21(5), 2712–2721. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.05361>

- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brown, L., & Grineski, S. (1992). Competition in Physical Education: An Educational Contradiction? *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 63(1), 17–19. <https://doi.org/10.1080/07303084.1992.10604080>
- Campbell, D. (1974). On Being Number One: Competition in Education. *Phi Delta Kappan*, 56(2), 143–146. <https://www.jstor.org/stable/20297824>
- *Constantinou, P., Manson, M., & Silverman, S. (2009). Female Students' Perceptions About Gender-Role Stereotypes and Their Influence on Attitude Toward Physical Education. *Physical Educator*, 66(2), 85–96. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/female-students-perceptions-about-gender-role/docview/233002808/se-2>
- Drewe, S. (1998). Competing Conceptions of Competition: Implications for Physical Education. *European Physical Education Review*, 4(1), 5–20. <https://doi.org/10.1177/1356336X9800400102>
- Engström, L., Redelius, K., & Larsson, H. (2018). Logics of practice in movement culture: Lars-Magnus Engström's contribution to understanding participation in movement cultures. *Sport, Education and Society*, 23(9), 892–904. <https://doi.org/10.1080/13573322.2017.1290597>
- Ennis, C. (2016). *Routledge Handbook of Physical Education Pedagogies* (Routledge International Handbooks). London: Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781315743561>
- *Garn, A. C., & Cothran, D. J. (2006). The Fun Factor in Physical Education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 25(3), 281–297. <https://doi.org/10.1123/jtpe.25.3.281>
- Hjelm, J. (2011). Är tävlan livet?. Svensk Idrottsforskning: *Organ för Centrum för Idrottsforskning*, 20(1), 4–8.
- Hjelm, J. (2012). *Tävlandet inom idrotten*. In Forum for Idræt (Vol. 28).
- Johnson, B. (2013). Do Competitive Activities Influence Middle School Physical Education Students' Attitudes and Perceptions? *JOPERD: The Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 84(1), 18. <https://doi.org/10.1080/07303084.2013.744922>
- Kristensson, J. (2014). *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap* (1. utg. ed.).
- Larsson, H. (2016). *Idrott och hälsa – i går, i dag, imorgon*. Stockholm: Liber AB.
- Lindroth, J. (1974). *Idrottens väg till folkrörelse: Studier i svensk idrottsrörelse till 1915*. Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala universitet.

- Lundin, K., Linnér, S., & Schenker, K. (2021). *Tolkningsutrymme och undervisningspraktiska konsekvenser: En språklig analys av ämnesplaner för ämnet Idrott och hälsa*. Idrottsforum.org. Hämtad 2023-03-14 från <https://idrottsforum.org/wp-content/uploads/2021/06/lundinetal210611.pdf>
- Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet. (2022). Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>
- Patel, R., & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (Femte upplagan ed.).
- Patriksson, G. (1982). *Idrott - tävling - samhälle: En jämförande analys av tävlingsidrotten i olika samhällen*. Veje.
- Patriksson, G. (1990). Tävling i skola och idrott. I Annerstedt, C. (red). *Undervisa i idrott - Idrottsämnets didaktik*. Studentlitteratur. Lund
- *Phillips, S. R., Marttinen, R., Mercier, K., & Gibbone, A. (2021). Middle School Students' Perceptions of Physical Education: A Qualitative Look. *Journal of Teaching in Physical Education*, 40(1), 30–38. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2019-0085>
- Redelius, K (2004). Bäst eller pest? I: Larsson, H. & Redelius, K. (red). *Mellan Nytt och Nöje - Bilder av ämnet idrott och hälsa*. (s. 149–172). Idrottshögskolan Stockholm.
- Singleton, E. (2006). We've Got to Stick to the Curriculum, Right?" An Exploration of Female High School Physical Educators' Beliefs about Competition in Their Classes. *Journal of Teaching and Learning*, 4(1). <https://www.proquest.com/scholarly-journals/il-faut-sen-tenir-au-programme-non-que-pensent/docview/214329261/se-2>
- Skolinspektionens Kvalitetsgranskning Rapport. (2012:5). *Idrott och hälsa i grundskolan - med lärandet i rörelse*. Hämtad 2023-03-16 från <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2012/idrott/kvalgr-idr-slutrapport.pdf>
- Skolinspektionen (2018). *Kvalitetsgranskning av ämnet idrott och hälsa i årskurs 7–9*. Hämtad 2023-03-14 från: <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2018/kvalitetsgranskning-av-amnet-idrott-och-halsa-i-arskurs-79/>
- Skolverket (2010). *På pojkarernas planhalva? Ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. (Rapport: 355). Stockholm: Fritzes.
- Skolverket. (2022). *Idrott och hälsa*. [Kursplan].
- Skytte, A. (2022, 18 augusti). *Ska vi tävla eller inte tävla i skolan?* Skolvärlden. Hämtad 2023-03-20 från <https://skolvarlden.se/bloggar/alexander-skytte/ska-vi-tavla-eller-inte-tavla-i-skolan>

Smitt, H. (2018, 14 juni). *Var femte elev deltar inte regelbundet i idrott och hälsa*. Vetenskap & Hälsa. Hämtad 2023-03-20 från <https://www.vetenskaphalsa.se/var-femte-elev-deltar-inte-regelbundet-i-idrott-och-halsa/>

Svenska Akademiens ordbok (SAOB) *tävla* (tryckår 2010).

Jakobsson, B. T. (2015). *Vilka stannar kvar och varför?: En studie om ungas föreningsidrottande under uppväxtåren* (Avhandlingsserie för Gymnastik- och idrottshögskolan, 03) [Doktorsavhandling, Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH, Stockholm]. The Swedish School Of Sport And Health Sciences, GIH. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:gih:diva-3631>

Wiker, M. (2017) *"Det är live liksom": Elevers perspektiv på villkor och utmaningar i Idrott och Hälsa* (Karlstad University Studies, ISSN 1403-8099; 2017:45) [Doktorsavhandling, Karlstads universitet]. Karlstad University Studies. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-64998>

8 Bilagor

8.1 Bilaga 1 – Sökhistorik: En sammanställning av genomförda sökningar

Tabell. Sökhistorik.

Datum	Databas	Sökord	Antal träffar	Lästa abstract	Urval
28/2	SPORTDiscus	"Physical education" AND (Competition OR "competitive activities") AND ("middle school" or adolescents or teachers)	226	115	3
28/2	ERIC	"Physical education" AND (Competition OR "competitive activities") AND ("middle school" or adolescents or teachers)	161	78	4
2/3	Kedjesökning	-	-	-	1

8.3 Bilaga 3 - Artikelöversikt

Tabell. Artikelöversikt.

Författare (år)	Design	Syfte	Metod	Urval	Slutsats	Kvalitet
Bernstein, E., Phillips, S. R., & Silverman, S. (2011)	Kvalitativ	Studera grundskoleelevers attityder och uppfattningar kring tävlingsmoment i IoH-undervisningen.	Datansamlingen genomfördes under flera månader och inkluderade fokusgrupper bestående av elever med olika färdighetsnivåer. Observationer av tävlingsaktiviteter utfördes. Likaså informella intervjuer med lärare.	Totalt deltog 24 elever från 6 olika stadsskolor i USA. 10 pojkar och 14 flickor i 6e-7e klass, samtliga elever anmälde sig frivilligt. Eleverna sorterades in i tre olika fokusgrupper med olika färdighetsnivå, hög (11), medel (11) och låg (2).	Resultaten visar att elevers färdighetsnivå påverkar fördelaktigt deras attityder och uppfattningar kring tävlingsupplevelser i undervisningen. För att eleverna därmed ska optimera sina effekter krävs kompetensutveckling och insikt bland lärare.	12/13
Bernstein, E., Herman, A. M., & Lysniak, U. (2013)	Kvalitativ	Undersöka kommande lärares uppfattningar om tävlingsmoment och hur dessa uppfattningar påverkar deras lektionsplanering och hur blivande lärare implementerar tävlingsmoment i IoH-undervisningen för grundskoleelever	Observationer och fältanteckningar. Semi-strukturerade intervjuer (två intervjuer per deltagare ca. 20 min långa) en före den första observerade lektionen och en efter den andra observerade lektionen	10 blivande lärare i IoH (6 män, 4 kvinnor) i USA.	Fyra olika teman: (1) Modifiera tävlingsmoment skapar struktur. (2) Planera olika beroende på färdighetsnivå. (3) Införlivande av respekt och laganda. (4) Tävlingsmoment bidrar med spänning och motivation.	13/13
Bernstein, E., Gibbone, A., & Rukavina, P. (2015)	Mixad metod (Både kvantitativ och kvalitativ)	Undersöka mellanstadieelevers uppfattning om konkurrens i tävlingssporter och aktiviteter och deras uppfattning om tävlingsmoment efter att de deltagit i två dansrelaterade uppgifter	Två enkäter för att samla in data. Ett innan momenten. <i>Interventionsstudie</i> : en efter de icke-tävlingsinriktade momentet och en efter det tävlingsinriktade momentet. Lärarna betygsatte även eleverna tillsammans genom att tilldela poäng efter observation enligt en tabell.	391 (188 flickor, 203 pojkar) grundskolelever i åldrarna 10–14 i USA. 80 sjätteklassare, 185 sjundeklassare och 125 åttondeklassare deltog. 16 undervisningsmoment med en kvinnlig och en manlig IoH-lärare.	Att introducera konkurrens till en aktivitet kan bjuda in olämpliga beteenden och motoriska prestationer när krav på kompetensnivå gör det inte matchar deltagaren. Vissa tyckte de var positivt med tävling medan andra tyckte det var negativt med tävlingsmoment.	15/16
Bernstein, E., & Lysniak, U. (2017)	Kvalitativ	Undersöka hur lärares övertygelser påverkade implementeringen av tävlingsinriktade aktiviteter för mångkulturella elever i åk. 6–8.	Observationer, fältanteckningar informella intervjuer efter observationerna. Två semistrukturerade intervjuer (30–40 min), en före den första observerade lektionen och en efter den andra observerad lektion.	9 IoH lärare från multikulturella skolor (5 män och 4 kvinnor) från 5 skolor (åk. 6–8) i USA.	Tre olika teman: Tävlingsmoment som en introduktion till kultur; använder demonstration för att lära ut tävlingsfärdigheter till olika studenter; och skapa gemenskap.	12/13

Bernstein, E., Herman, A. M., & Lysniak, U. (2021)	Kvalitativ	Undersöka hur lärarstudenters inställning till tävlingsaktiviteter påverkade IoH-undervisningen och implementering av tävlingsmoment i högstadiet.	Fyra intervjuer genomfördes, en bakgrundsintervju och tre 20–25 minuter långa semistrukturerade intervjuer med samtliga deltagare. Observationer utfördes, övriga informella intervjuer gjordes samt fältanteckningar och lektionsplaneringar samlades in.	Totalt 9 deltagare i studien, 8 manliga lärarstudenter och 1 kvinnlig lärarstudent i USA.	Studien påvisade en stark koppling mellan lärarstudenters inställning kring tävlingsmoment och dess påverkan i IoH-undervisningen. Resultaten visar på att lärarstudenter nyttjar sina kunskaper från lärarutbildningen och tillämpar det i praktiken.	13/13
Constantinou, P., Manson, M., & Silverman, S. (2009)	Kvalitativ	Studera mellanstadieflickors uppfattningar kring lärares könsrollsförväntningar och hur dessa förväntningar påverkar deltagande och attityd till IoH-undervisningen.	Formella djupintervjuer genomfördes med samtliga flickor, följt av en medlemskontroll. Alla flickor observerades under två tillfällen. Dessutom genomfördes informella intervjuer med flickornas lärare efter varje observation.	Totalt 20 flickor i sjunde och åttonde klass i en medelstor förortsskola i USA deltog. Enda kriteriet för att delta var att fylla i ett samtyckesbrev, vilket resulterade i ett bekvämlighetsurval med risk att enbart studera en specifik grupp.	Faktorer som främst påverkade flickors deltagande i och inställning till IoH var, uppfattning kring trygghet och säker miljö. En konkurrenskraftig atmosfär ses som en positiv faktor för flickors deltagande i och inställning till fysisk IoH-undervisning. Dock uttrycks kamraters beteende som en negativt påverkade faktor för flickors deltagande i och inställning.	13/13
Garn, A. C., & Cothran, D. J. (2006)	Kvantitativ	Undersöka elevers och lärares uppfattningar om vad som är roligt i IoH-undervisningen samt vilka skillnader som finns mellan dessa uppfattningar och mellan olika grupper.	Datansamlingen sträckte sig över två terminer och en sommar. Enkätundersökning med både en svarsskala och öppna skrivfrågor.	Totalt 191 deltagare varav 146 elever och 45 IoH-lärare som frivilligt anmält sig i USA.	Grupperna i utredningen gav inga tydliga skillnader i uppfattningarna om vad som gjorde IoH-lektioner roliga.	13/13
Phillips, S. R., Marttinen, R., Mercier, K., & Gibbone, A. (2021)	Kvalitativ	Förstå varför studenters attityder mot IoH minskar i grundskolan (efter åk. 5)	Tvåårig longitudinell studie. 26 fokusgrupps-intervjuer (65 deltagare) och observationer.	19 flickor och 11 pojkar i årskurs sju och igen i åttonde klass. 11 flickor och 10 pojkar intervjuades i sjätte och igen i sjunde klass, medan sju flickor och sju pojkar intervjuades i femte och igen i sjätte klass i USA.	Tävlingsmoment påverkar attityden: tråkigt, repetitivt. Överbetonning på tävling, påverkade främst flickors attityd. Fokus på att vinna. Pojkarna vill inte spela med flickorna. Ser inte nyttan med träning. Att låta eleverna förklara orsakerna till minskade attityder bidrar till att förbättra undervisningen och lärandeprocessen.	13/13

8.4 Bilaga 4 - Bedömningsmall för att mäta artiklarnas kvalitet

1. Är hypoteser, syfte och/eller eventuella frågeställningar klart beskrivna?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

2. Är problemet och rationalen för studien tydligt beskrivet?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

3. Är väsentliga begrepp definierade?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

4. Kvalitativ artikel: Får vi kunskap om forskarens förförståelse/perspektiv?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

5. Var urvalsstrategin lämplig med tanke på syftet?

Ja
Nej

För att svara ja bör det framgå tydligt varifrån undersökningsgruppen valdes, vilka som valdes och varför samt hur de valdes ut och varför? Tydliggörs eventuella inklusions- och exklusionskriterier?

Eventuell kommentar:

6. Kvantitativ artikel: Framgår det tydligt utifrån vilka grunder urvalets storlek bestämdes?

Ja

Nej

Eventuell kommentar:

7. Är egenskaperna/karaktäristiska hos de deltagare som ingår i studien tydligt beskrivet?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

8. Interventionsstudie: Är försökspersonerna randomiserade till interventionsgrupp(er)?

Ja
Nej
Oförmögen att avgöra

Eventuell kommentar:

9. Interventionsstudie: har interventionen (programmet/en ny form av undervisning etc.) som ska jämföras beskrivits tydligt?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

10. Har studien använt en adekvat datainsamlingsmetod?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

11. Har vilken typ av instrument som använts (ex enkäter, intervjuguiden och observationsscheman) samt tillvägagångssätt vid datainsamlingen tydligt beskrivits?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

12. Är den redovisade analysmetoden lämplig? De metoder som används måste vara lämpliga för data.

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

13. Har etiska aspekter beaktats?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

14. Är de viktigaste resultaten av studien tydligt beskrivna?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

15. Svarar resultatet mot syftet?

Ja
Nej

Eventuell kommentar:

16. Har man tagit hänsyn till eventuella bortfall i resultatet?

Om antalet deltagare som ”droppat av” (bortfallet) inte har redovisats, bör man svara att man är oförmögen att avgöra.

Ja
Nej
Oförmögen att avgöra

Eventuell kommentar:

17. Är resultaten praktiskt relevanta?

Ja
Nej

Eventuell kommentar: